

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»

**Ректори Донишгоҳи техникии
Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ
доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор**

Давлатзода Қ.Қ.

ТАҚРИЗИ

муассисаи пешбар – Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ ба диссертатсияи номзоди Муродзода Муҳсин Муқим дар мавзӯи «Масоили таҳкими ҳувиати миллии ҷавонон дар замони соҳибистиклолии Тоҷикистон: ҷанбаи сиёсӣ – иҷтимоӣ» аз рӯи ихтисоси 23.00.02 - Ниҳодҳо, равандро ва технологияҳои сиёсӣ»

Мутобиқати муҳтавои диссертатсия ба ихтисос ё соҳаи илми эълоншуда. Диссертатсияи Муродзода Муҳсин Муқим фарогири яке аз масъалаҳои муҳимми илмҳои сиёсӣ мебошад. Зеро омӯзиши масъалаҳои гуногуни таҳкими ҳувиати миллии ҷавонон дар шароити муосир яке аз мавзӯҳои асосӣ дар низоми донишҳои сиёсӣ ба ҳисоб мераванд. Ба ҳусус, таҳқиқи ҷанбаҳои сиёсӣ – иҷтимоии он дар шароити соҳибистиклолии кишваре чун Тоҷикистон аҳамияти махсуси илмию амалиро соҳиб аст. Аз ин ҷост, ки таҳқиқи масъалаҳои таҳкими ҳувиати миллии ҷавонон дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон, масъалаҳо, махсусиятҳо ва пешомадҳои инкишофи он аҳамияти махсус пайдо намуда, дар рушди низоми нави давлатдорӣ миллии ҷойгоҳи хосаро касб менамояд. Диссертатсияи М.М. Муродзода дар мавзӯи «Масоили таҳкими ҳувиати миллии ҷавонон дар замони соҳибистиклолии Тоҷикистон: ҷанбаи сиёсӣ – иҷтимоӣ», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои сиёсӣ пешниҳод шудааст, бо шиносномаи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандро ва технологияҳои сиёсӣ, ки аз рӯи он ба Шурои диссертатсионӣ мувофиқи фармоиши Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1-уми ноябри

соли 2021, таҳти №311/01 ҳукуки қабули диссертатсияҳо барои ҳимоя дода шудааст, мувофиқ мебошад.

Кори диссертатсионии М.М. Муродзода яке аз масъалаҳои муҳими ба раванди таҳкими сулҳу субот ва давлатсозиву давлатдорӣ навини худ баҳрабардорӣ аз арзишҳои волои таърихиву фарҳангӣ, таблиғи ҳувияти милливу ифтихори ватандорӣ, худшиносиву худогоҳӣ бахшида шудааст. Ҳифз кардан, омӯхтан ва омӯзонидан, инчунин ташвиқу таблиғи арзишҳо ва анъанаҳои неки таърихиву фарҳангиро ба сатҳи давлатӣ бардоштем ва чунон ки имрӯз мебинем, мафҳумҳои истиқлол ва озодӣ, ваҳдати миллий, сулҳу субот, тамомияти арзӣ, ободии Ватан ва созандагӣ на танҳо ҳамчун ғояҳои умумимиллӣ пазируфта шудаанд, балки ба ҳайси қутбнамо дар тафаккури мардум ҷой гирифтаанд.

Дар тӯли ҳазорсолаҳо моро донишмандону мутафаккирон ҳамеша ба озодандешиву истиқлолхоҳӣ, худогоҳиву худшиносӣ, ваҳдату ҳамзистӣ, ҳамкориву ҳамбастагӣ ва созандагиву бунёдкорӣ раҳнамоӣ кардаанд. Лозим ба ёдоварист, ки инсон барои дарки моҳияти вучуди худ офарида шудааст. Аз ин хотир, барои ӯ фарогирии моҳияти вучуди худ ва гирду атроф, ҷомеа ва олам арзиши созанда дорад. Огоҳӣ пайдо кардан аз рӯзгори пурихтилофи инсонӣ заминаи устуворе барои шинохти шахсияти ӯ маҳсуб мешавад. Муҳимияти мавзӯи таҳқиқ, ки аз ҷониби диссертант пешниҳод шудааст дар ҳамин гузориш ва тавсифи зарурии он инъикоси худро пайдо менамояд. .

Таҷрибаи таърихӣ нишон медиҳад, ки масъалаи ҳамгироӣ ва ҳувияти миллий ҳамеша дар маркази диққати зиёиёну ходимони сиёсӣ, сарварони давлатҳои соҳибистиқлол қарор гирифтаанд. Ин робита вобаста ба дигаргуниҳои ҷамъиятӣ ва ҳар муносибатҳои нави иҷтимоии ташаккулёфтаистода ҳамчун натиҷа ва маҳсули ин ё он ақидаву идеяи миллии даври замони муайян ҳамчун инъикоскунандаи хираду тавоноии зеҳнӣ ва сатҳи шууру худшиносии мардум тазоҳур меёбад. Мақсаду мароми мардум дар шакли ҳадафҳои мушаххаси умумиятҳои миллий

баҳри воқеӣ шудани хуввияти ва ваҳдати миллӣ ва ба даст овардани иқтидори сиёсӣ-иқтисодии давлати соҳибистиклоли миллӣ тавассути ҳисси ватандӯстӣ ва ташаккули хувияти миллӣ муяссар мегардад.

Омӯзиши раванди ташаккул ва хувияти миллии ҷавони тоҷик, дарки назариявӣю методологӣ ва ҳосиятҳои мубрами воқеии онҳо, арзёбии таъсири равандҳои глобализатсионӣ, технологияи муосири иттилоотӣ ба хувияти ҷавонони тоҷик дар шароити муосири инкишофи илмҳои иҷтимоӣ, хусусан барои илмҳои сиёсӣ басо муҳим аст. Чунин таҳқиқот имкон медиҳад, ки бо назардошти таҳаввулоти ҳаррӯза дар ҷаҳони муосир мақомс ва нақши ҷавонон дар Тоҷикистон тақдиму таҳким ёбад.

Саҳми муаллиф дар таҳқиқи масъалаи мазкур дар он аст, ки ӯ дархостҳои худро мурағаб сохта, пешниҳодоти амалӣ ва пешбиниҳои илмиро дар мавриди масъалаҳои таҳқиқшаванда мушаххасан иброз намудааст. Муаллиф дар рафти таҳқиқи масъалаҳои гуногуни таҳкими хувияти миллии ҷавонон асарҳои зиёди олимони хориҷиву ватаниро истифода намуда, кӯшидааст, ки онҳоро ба сифати манбаъ ва захираҳои сатҳи гуногун истифода намояд. Диссертатсия аз ҷониби муаллиф мустақилона навишта шуда, дорои нағзониҳои зарурии илмӣ мебошад. Дар диссертатсия нуқтаҳои илмие ба ҳимоя пешниҳод шудаанд, ки онҳо дар шароити ҳозираи инкишофи Тоҷикистон сифатҳои нағзони илмиро касб намудаанд. Натиҷа ва нуқтаҳои нағзони илмие ба ҳимоя пешниҳодшуда саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро нишон медиҳанд.

Диссертант мавзӯро ба таври густурда ва амиқ мавриди таҳлил қарор дода, ҷанбаҳои таҳқиқталабро дуруст муайян намудааст. Дониши ҳуби назариявӣ оид ба мавзӯ имкон додааст, ки диссертант масъалаҳои мавҷударо амиқ омӯхта, роҳҳои ҳалли онҳоро пешниҳод намояд.

Дар диссертатсияи “Масоили таҳкими хувияти миллии ҷавонон дар замони соҳибистиклолии Тоҷикистон: ҷанбаи сиёсӣ – иҷтимоӣ” объект ва предмети таҳқиқот бо ҳам мувофиқанд. Ба сифати объект муносибати

хувияти милли ҷавонон дар замони соҳибистиклолии Тоҷикистон интиҳоб шудааст. Предмети онро омӯзиш ва пайдо намудани ҷанбаҳои сиёсӣ- иҷтимоӣ, инчунин муайян намудани арзишҳои мухталиф дар назария ва амалияро ташкил медиҳад.

Диссертант дар қисмати “Асосҳои методологӣ ва назариявии таҳқиқот” ба равиши диалектикӣ ба ҳодисаҳои ҳаёти иҷтимоӣ, инчунин ба истифодаи равиши муқоисавӣ-таърихӣ дар таҳқиқи равандҳои маънавию иҷтимоӣ ишора намудааст. Чунин муносибат имконият додааст, ки имкон додааст, ки марҳилаҳои гуногуни таърихӣ, ҳамчунин сарчашмаҳои илмии мухталифро бо ҳам муқоиса намуда, ба дастовардҳои назарраси илмӣ ноил гардад.

Автореферати диссертатсия, гузоришҳои илмӣ ва мақолаҳои ба ҷоп расонидаи М.М. Муродзода муҳтавои асосии диссертатсияро инъикос менамоянд.

Навгонии илмии таҳқиқот аз он иборат аст, ки дар он раванди таҳким ва такмили хувияти миллии ҷавонон дар шароити инкишофи Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди омӯзиш қарор гирифта, бори аввал дар илмҳои сиёсии ватанӣ ҷанбаҳои сиёсӣ, воситаҳои амалӣ намудани сиёсати давлатии ҷавонон, самтҳои афзалиятнок ва роҳҳои такмили он таҳқиқ гардиданд. Ҳамзамон навгонии илмии диссертатсия аз ҳадафи асосӣ ва вазифаҳои таҳқиқотӣ бармеоянд, ки дар сатҳи зарурӣ асоснок гардидаанд. Хусусан, мавриди таҳлил қарор гирифтани масъалаҳои заминаҳо, захираҳо ва асосҳои методологӣ, фаҳмиши шаклӣ ва роҳҳои дарки моҳиятии раванди таҳкими хувияти миллии ҷавонон ва асосҳои меъёрии рушди он навгониҳои таҳқиқотро ба таври самаранок нишон медиҳанд.

Аҳамияти илмию назариявӣ ва амалии таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки дар таҳқиқоти диссертатсионӣ тағйиротҳои сифатии давраи истиклолияти сиёсии кишвар мавриди таҳлили ҳамаҷониба қарор гирифтаанд, ки метавон натиҷаҳоро дар таҳқиқотҳои минбаъда истифода

намуд. Онҳо дар раванди таҳлил ва хулосагириҳои омӯзиши мушкилоти шаклгирии давлати муосири Тоҷикистон, бевосита дар таҳкими хувияти миллии ҷавонон аҳаммияти муҳим доранд.

Муқаррароти асосӣ, хулосаҳо ва тавсияҳои амалии таҳқиқотро метавон дар кори мақомоти муайяни ҳокимияти давлатӣ дар раванди омода намудани концепсияҳо ва стратегияҳои минбаъдаи инкишоф ва барномаҳои мақсаднок ҳангоми муносибатҳо дар раванди таҳкими хувияти миллии ҷавонон истифода намуд. Натиҷаҳои мазкурро, инчунин ҳангоми омӯзиши предметҳои таълимии мухталифи илмҳои сиёсӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва низоми бозомӯзии кормандони сатҳи гуногун истифода намуд.

Дарҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот аз дақиқияти маълумот, кофӣ будани ҳаҷми маводи таҳқиқотӣ, коркарди натиҷаҳои таҳқиқот ва ҳаҷми интишорот, гузаронидани таҳқиқоти диссертатсионӣ бармеояд. Хулоса ва тавсияҳо дар асоси таҳлили илмии натиҷаҳои таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавӣ пешниҳод карда шудаанд.

Диссертатсияи М.М. Муродзода “Масоили таҳкими хувияти миллии ҷавонон дар замони соҳибистиклолии Тоҷикистон: ҷанбаи сиёсӣ – иҷтимоӣ” аз муқаддима, ду боб, панҷ зербоб, хулоса ва рӯйхати адабиёт иборат мебошад.

Диссертант боби якуми кори таҳқиқотиро “**Асосҳои назариявӣ ва методологии омӯзиши хувияти миллии дар илмҳои иҷтимоӣ ва гуманитарӣ**” номгузорӣ намудааст. Яке аз омилҳои масоили таҳқиқи хувияти миллии барои ҷомеаи тоҷик хеле мубрам мебошад ва он ба андозаи зиёд бо равандҳои глобалӣ пайваст мегардад. Ҷолишҳои замони муосир нишон медиҳанд, ки мушкилоти ҳифзи хувияти миллии дар давраи афзоиши глобаликунони шуури ҷамъиятӣ афзудааст, ки он тасодуфан ба амал наомадааст.

Диссертант ба хоҳири огоҳии бештар ва дақиқтар дар зербоби якуми боби аввал - “**Масъалаҳои назариявӣю методологии омӯзиши хувияти**

миллӣ дар илмҳои иҷтимоӣ ва гуманитарӣ” ифода намудааст, ки хувият - хусусияти равонии инсон аст. Он тасаввуроти мутамаркази шахсро оид ба мутааллиқ будани вай ба гурӯҳҳои мухталифи иҷтимоӣ нишон медиҳад ва дар баробари умумияти забонӣ, касбӣ, мазҳабӣ наҷодӣ, сиёсӣ фарҳангӣ, инчунин ташаккули умумияти этникии худогоҳро, ки дар фазои ягонаи иқтисодӣ майли ҳамдавлатӣ, ҳамватанӣ, якпорчагӣ ва ғайраҳои иҷтимоии дастҷамъона намуданро баҳри ба даст овардани неъматҳои моддӣ ва некуахлоқии мардуми кишвар азму субот доранд, зоҳир менамояд.

Диссертант бар он назар аст, ки имрӯз падидаи «хувият» мавзӯи таҳқиқоти илмҳои иҷтимоӣ ва гуманитарӣ мебошад. Мафҳуми “хувият” дар психология, сотсиология, сиёсатшиносӣ ва илмҳои дигар дар робита бо инсон, шахрванд, миллат, давлат ва ғайра дар доираи ҳадафҳо ва вазифаҳои махсус истифода мешавад. Баррасӣ ва таҳлили равишҳои гуногуни концептуалӣ фаҳмиши амиқ ва заминаи васеи назариявиро барои ин категорияи илмӣ ташкил медиҳанд. Муҳаққиқони ин масъалаи илмӣ то имрӯз дар мавриди он, ки “хувият” ҳамчун падида аз ҷониби кӣ кашф гардидааст, ба тавофуқ нарасиданд. (Ниг.: С. 19)

Дар зербоби дуюми боби якум - **“Хувияти миллӣ ҳамчун тарҳи сиёсӣ: замина ва омилҳои ташаккули он”** диссертант бар он назар аст, ки дар ҷаҳони муосир барои ҳар як давлат масъалаи хувияти миллӣ яке аз масъалаҳои муҳимтарин ба ҳисоб меравад. Давлати тавоно ва пойдорро бидуни ваҳдати миллӣ, ҳисси ҷомеаи миллӣ, манфиатҳо ва арзишҳои муштаракӣ миллӣ тасаввур кардан ғайриимкон аст. Ваҳдати миллӣ ҳар қадар мустаҳкамтар бошад, масъулияти шахрвандӣ ҳамон қадар баландтар ва эҳтимолияти амалҳои муштарак ба номи миллати онҳо зиёдтар мешавад.

Дар воқеъ, хувияти миллӣ дорои хусусияти таҳриқӣ мебошад ва метавонад марҳилаҳои гуногуни ҳастии таърихии миллатро сабт намояд. Натиҷаҳои марҳилаи мушаххаси таърихиро арзёбӣ карда, барои рушди

миллат самти нави рушдро пайдо намудан мумкин аст. Хотираи гузашта дар сохтори шуури коллективии ҷомеаҳои иҷтимоӣ, аз ҷумла ҷамъиятҳои миллӣ мавҷуд аст. Хотираи иҷтимоӣ яке аз омилҳои сохтани хувияти миллӣ мебошад. Хувияти миллӣ дар раванди дарки миллат аз таърихи худ, вазъи кунунии он ва инчунин дурнамои эҳтимолии сохта мешавад. Раванди таърихӣ ба расмӣ дароварда шуда, идеали кунонида мешавад ва он ба сохтор, барнома мубаддал мегардад. Инкишофи онро бо раванди таърихӣ метавон тархрезӣ ва барномасозӣ намуд.

Дар зербоби сеюми боби аввал - **«Хувияти миллӣ ҳамчун тарҳи сиёсӣ: замина ва омилҳои ташаккули он»** мавзӯи таҳкими хувияти миллии аз масъалаҳои умда дар шароити кунунӣ ба ҳисоб меравад. Аз ин ҷост, ки дастгириву ба ғамхорӣ фаро гирифтани ҷавонон, ҳалли мушкилоти ҳаёти онҳо ва истифодаи дурусту оқилона ба хотири ободиву пешрафти Ватан ва таъмини амнияти суботи ҷомеа аз ҷумлаи масъалаҳои муҳимтарине мебошанд, ки таҳти таваҷҷуҳи хоссаи Ҳукумати мамлакат қарор доранд. Зеро Тоҷикистон худ мамлакати ҷавонон аст. Дар замони муосири глобаликунонӣ, худшиносии миллӣ ва ифтихори ватандӯстӣ яке аз рӯкнҳои муҳими фаъолияти ҷомеаи мутамаддин ва таълиму тарбияи насли наврас маҳсуб меёбад. Тавассути худшиносӣ, насли наврас ва ҷавонон қобилият ва истеъдоди худро барои расидан ба ҳадафҳои ояндаи худ ва ҷамъият равона менамоянд.

Муаллиф дар ин зербоб бар он назар аст, ки давраи муосири рушди давлатҳои пасошӯравӣ давраи рушди миллат ва пешрафти хувияти миллӣ мебошад. Дар аввали солҳои 90-уми асри гузашта аз харитаи сиёсии ҷаҳон як давлати беназир - Иттиҳоди Шӯравӣ ва бо он як ҷомеаи беназири сермиллат ва сохтори иҷтимоию идеологӣ – “мардуми шӯравӣ” нопадид шуд. (Ниг.: С. 50)

Боби дуюми кори диссертатсионӣ - **“Таҳкими хувияти миллии ҷавонони тоҷик дар шароити дигаргуншавии ҷомеа: самтҳо ва усулҳои муосир”** ном гирифтааст. Дар он таъкид мегардад, ки сиёсат дар бораи

ҷавонон метавонад ҳамчун стратегияе, ки танҳо ба ҷавонон равона шудааст, тафсир карда шавад, яъне он аз унсурҳое, аз қабилӣ барномаҳои истироҳат, таҳрик, ҳаракати волонтерӣ, барномаҳои кор бо ҷавонон, иттилоот барои ҷавонон, платформаҳо барои иштироки ҷавонон дар раванди тасмимگیرӣ ва ғайраро дар бар мегирад. Тибқи ин тафсир, сиёсати ҷавонон бояд бо дигар соҳаҳои сиёсати марбут ба ҷавонон дар ҳама ҷое, ки имконпазир аст, ҳамроҳанг карда шавад. Диссертант бар он назар аст, ки сиёсати давлатӣ оид ба ҷавонон ин системаи афзалиятҳо ва тадбирҳои давлатиест, ки ба фароҳам овардани шароит ва имкониятҳо барои иҷтимоисозии бомуваффақият ва худшиносии самараноки ҷавонон, рушди иқтисодӣ он ба манфиати Тоҷикистон нигаронида шудааст. Аз ин рӯ, барои таъмини иҷтимоӣ, рушди иқтисодӣ ва фарҳангии кишвар, умуман таъмини рақобатпазирии он дар арсаи ҷаҳонӣ ва таҳкими амнияти миллӣ равона гардидааст.

Дар зербоби аввали боби дуюм - **«Сиёсати давлатии ҷавонон ҳамчун омили калидии ташаккули ҳувияти миллии насли наврасу ҷавони тоҷик»** раванди сиёсии кишвар мавриди омӯзиш қарор гирифтааст. Дар он собит мегардад, ки татбиқи босамари сиёсати давлатии ҷавонон аз рӯзҳои нахустини соҳибистиклолӣ дар меҳвари фаъолияти Ҳукумати Тоҷикистон қарор дошт. Дар ин давра мулоқоти аввалини роҳбари давлат, Раиси Шурои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон бо намояндагони ҷавонони кишвар 2-юми феввали соли 1993 баргузор гардид. Махсусан, қабул гардидани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҷавонон ва сиёсати давлатии ҷавонон» нишон дод, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар сиёсати худ ба ҷавонон такя карда, тарбия намудан ва ба камол расонидани насли ҷавону созандаро самти афзалиятноки сиёсати давлатӣ медонад. Дар давоми солҳои соҳибистиклолӣ дар самти баланд бардоштани мақоми ҷавонон дар ҳаёти ҷомеа тамоми шароити зарурӣ муҳайё буда, барои амалӣ намудани

ташаббусҳои ҷавонон аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тадбирҳои судманд амалӣ гашта истодааст.

Муаллиф бар он назар аст, ки фазои ободу осудаи ватани азизамон, ҷойгоҳи сиёсати давлатии ҷавонро ҳамчун кишвари ҷавонӣ ва ҷавонон дар аз рӯзҳои нахустини соҳибистиклолии кишвар дар меҳвари сиёсати Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор додааст.

Диссертант тавсиф менамояд, ки яке аз омилҳои муҳими ташаккул ва таҳкими хувияти миллии ҷавонон ин сиёсати давлатии ҷавонон дар Тоҷикистон мебошад. Сиёсати ҷавонон ин системаи тадбирҳо оид ба беҳтар намудани сармояи инсонии ҷавонон тавассути фароҳам овардани шароит ва имкониятҳо барои худамалисозӣ ва сармоягузорӣ ба қисми ғайриқарбона аҳоли барои тағйироти устувори мусбӣ дар иқтисодиёт ва соҳаи иҷтимоӣ мебошад. Дар умум, сиёсати давлатии ҷавонон бо паҳлуҳои мухталифи ҳамбастагии ҳаёти насли наврас, аз қабали некуаҳволӣ, омӯзиш, иштироки демократӣ ва фароғирӣ сару қор дорад. Сиёсати ҷавонон барои ҷавонон шароит фароҳам меоварад, то ин ки онҳо имконият барои аз худ кардани дониш, малака ва муносибати заруриро барои пайдо кардани ҷойгоҳи худ дар ҷомеа, барои ба даст овардани мустақилият, иштирок дар равандҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ, ворид шудан ба бозори меҳнат ва ғайра дошта бошанд.

Дар зербоби дуюми боби дуюм - **“Нақши истиқлоли давлатии Тоҷикистон дар таҳкими хувияти миллии ҷавонони кишвар”** муаллиф нақши истиқлоли давлатии Тоҷикистонро ҳамчун заминаи таҳкими хувияти миллии ҷавонони кишвар мавриди омӯзиш ва таҳлил қарор додааст. Дар зербоби мазкур муаллиф хулосабарорӣ менамояд, ки ташаккули хувияти миллии ва ватандӯстии ҷавонон яке аз масъалаҳои муҳим дар замони истиқлолият ба шумор меравад. Зеро дар оғози Истиқлоли давлатӣ, ҳарчанд Ҳукумат ба ташаккули заминаҳои бедорӣ сиёсӣ иҷтимоии ҷавонон мусоидат намуда буд, аммо набудани неруи созмондиҳандаи миллии, ки метавонист орзуи ормони гурӯҳҳои гуногуни

ҷомеаро ба як ниёзи миллӣ мубаддал кунад, кишварро ба вартаи задухӯрдҳои дохилӣ кашад.

Дар зербоби сеюми боби дуюм - “Таҳкими хувияти миллӣ ҳамчун воситаи муҳимми ҳифзи ҷавонони тоҷик аз таъсири идеологияи экстремизмӣ динӣ” диссертант ба яке аз масъалаҳои муҳими ҷомеаи ҷаҳонӣ - экстремизми динӣ рӯ оварда, масъалаҳои гуногуни онро мавриди таҳлил ва хулосагириҳо қарор додааст. Экстремизми динӣ зухуроти номатлуб дар замони муосир ба ҳисоб меравад, зеро боиси ба миён омадани оқибатҳои нохуш – таҳдид ё истифодаи зӯрварӣ, расонидани зарари вазнин, бенизомӣ, тағйири сохти конститусионӣ, ғасби ҳокимият ва аз онҳо худ кардани ваколатҳои он, барангехтани низои миллӣ, иҷтимоӣ ва динӣ мебошад.

Диссертант дар вақти таҳқиқот ба таҳлил ва муқоисаи равишҳои концептуалӣ оид ба падидаи хувият дар илмҳои иҷтимоӣ ва гуманитарӣ ва инчунин замина ва омилҳои сиёсӣ-иҷтимоии ташаккули хувияти миллӣ ҳамчун тарҳи сиёсӣ ва арзёбии сиёсати давлатии ҷавонон дар ташаккул ва таҳкими хувияти миллии насли наврасу ҷавони тоҷик, ки нақши Истиқлолияти давлатии Тоҷикистон дар ташаккул ва таҳкими хувияти миллии ҷавонони кишвар бориз аст, баррасӣ намудааст.

Хулосаву натиҷаҳо ва тавсияҳои пешниҳоднамудаи диссертант аҳмияти муҳимми илмӣ назариявӣ ва амалиро соҳибанд, зеро онҳо барои муайян кардани мавқеи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар низоми нави ҷаҳонӣ ва ҳимояи манфиатҳои миллӣ дар бархӯрди манфиатҳои геополитикии давлатҳои абарқудрати минтақавию ҷаҳонӣ баррасӣ шудаанд.

Бо вучуди ҳамаи ин муваффақиятҳо дар диссертатсияи Муродзода Муҳсин Муқим баъзе норасогӣҳо мавҷуданд, аз ҷумла:

1. Диссертантро зарур аст, ки мавқеи худро вобаста ба ҷанбаҳои таҳдидовари низоми нави ҷаҳонӣ дар масъалаи хувияти миллии ҷавонон ва пешгирии аз онҳо ба таври мушаххас муайян намояд.

2. Дар рӯйхати адабиёти номгӯи сершуморе оварда шудааст. Аммо адабиёти навтарин камтар ба чашм мерасад. Муаллифро зарур аст, ки ба масъалаи мазкур бештар таваҷҷуҳ намояд.

3. Дар рисола масъалаҳои алоқамандии анъана ва муосиршавӣ дар дар раванди таҳкими хувияти миллии ҷавонон нишон дода нашудаанд. Махсусан, ба инобат гирифтани таҳрибаи халқҳо ва миллатҳои дигар муҳим аст.

4. Дар кори илмӣ такрори андешаҳо ва масъалаҳои таҳқиқотӣ ба назар мерасанд, ки ба мазмуни умумии он нофаҳмиҳоро эҷод месозанд.

Дар маҷмӯъ, эродҳои мазкур наметавонанд ба мазмуну мундариҷаи диссертатсия таъсири манфӣ расонида, арзиши илмии онро коста гардонанд.

Муаллифи рисола талаботҳои навишти диссертатсияро бо назардошти талаботи Комиссияи Олии Аттестатсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон мураттаб сохта, пешбиниҳои илмӣ ва дастурҳои амалиро дар мавриди масъалаҳои таҳқиқшаванда мушаххасан истифода намудааст. Аз ин рӯ маълум мешавад, ки муаллиф мавзӯи таҳқиқотиро дар сатҳи зарурии илмиву назариявӣ таҳлил намуда, дараҷаи азхудкунии маводи илмиро вобаста ба таҷрибаи амалии Тоҷикистони муосир ошкор сохтааст, ки қобилияти касбии онро нишон медиҳад.

Рисола дар асоси маводҳои таҳқиқотҳои илмӣ ба таври муфассал таҳлил гардида, автореферат ва қорҳои илмие, ки дар мавзӯи таҳқиқоти илмӣ нашр гардидаанд, мазмуни асосии рисолаи диссертатсиониро инъикос менамоянд.

Хулоса, кори диссертатсионии М.М. Муродзода дар мавзӯи «Масоили таҳкими хувияти миллии ҷавонон дар замони соҳибистиклолии Тоҷикистон: ҷанбаи сиёсӣ - иҷтимоӣ» ба талаботи банди 31 ва 33-и Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 – юми июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ шудааст, мувофиқ буда, муаллифи он сазовори дараҷаи

дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ мебошад.

Такризи ба талаботи банди 79-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-уми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад.

Такризи мазкур дар маҷлиси васеи кафедраи фанҳои ҷомеашиносии Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ аз 02-юми сентябри соли 2024, суратмаҷлиси №1 муҳокима ва тасдиқ шудааст.

Дар маҷлиси кафедра 19 нафар иштирок намуданд. Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафтор» – 19 нафар, «муқобил» – нест, «бетараф» – нест.

Раиси маҷлис:

мудирӣ кафедраи фанҳои ҷомеашиносии
Донишгоҳи техникии Тоҷикистон
ба номи академик М.С. Осимӣ
номзади илмҳои таърих, дотсент

 Шарофзода Э.У.

Котиби ҷаласа: номзади илмҳои фалсафа,
и.в., дотсент

 Тураев Ф.Р.

Омодасозии лоиҳаи такризи:
номзади илмҳои фалсафа, и.в.,
дотсент

 Курбоншоев И.Ҷ.

Имзои Шарофзода Э.У., Тураев Ф.Р.
ва Курбоншоев И.Ҷ.- ро тасдиқ менамоям.
Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
ДТТ ба номи М.С. Осимӣ

 Қодирзода Н.Ҳ.